

Plastové přenosné hrnky na kávu a sportovní lahve obsahují látky negativně ovlivňující hormonální systém

15.2.2024 - | Arnika

Všech 31 vzorků zahrnutých do tohoto průzkumu bylo zakoupeno na českém trhu, a to ve dvou kolech - 10 kusů hobby náčiní a výrobků, které jsou zpravidla v kontaktu s dětskou potravou, bylo zakoupeno v dubnu 2022, plastové potravinové obaly a opakovatelně použitelné kelímky na nápoje byly zakoupeny v srpnu a září 2023.

Sedm výrobků bylo sebráno v domácnostech, v nichž proběhl ekologický audit a tyto výrobky byly již několik let používány. Všechny byly testovány na přítomnost šesti různých benzotriazolových UV stabilizátorů (BUV): UV-P, UV-234, UV-326, UV-327, UV-328, UV-329, druhá várka vzorků z roku 2023 navíc na přítomnost UV-350. Analýzy proběhly v certifikované laboratoři Ústavu analýzy potravin a výživy na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze.

Alespoň jeden z UV stabilizátorů byl nalezen v 17 z 31 (55 %) testovaných výrobků z plastu. Pozitivně testovaný byl plastový květináč, malé zahradní náčiní, postřikovač květin, nádržka na chemii do bazénu, kelímek do koupelny, dětské plastové nádobí, 5 ze 6 potravinových obalů, 4 z 5 cestovních hrnků nebo 2 ze 3 lahví na vodu - výrobky, se kterými přichází řada z nás do každodenního kontaktu. Nejvyšší koncentrace UV stabilizátorů byly nalezeny v malém plastovém náčiní na zahradu zakoupeného v roce 2022, ve kterém byly identifikovány všechny zkoumané UV stabilizátory o celkové koncentraci 2125 ng/g.

“Nejčastěji nacházenými UV stabilizátory v plastu testovaných výrobků byly látky vyvolávající mimořádné obavy. Evropská legislativa REACH je takto klasifikuje kvůli jejich odolnosti vůči rozkladu v životním prostředí a hromadění v živých organismech včetně člověka. Další z nalezených stabilizátorů je zařazen mezi látky, které vyžadují celosvětovou eliminaci a vlády světa budou muset přijmout legislativní opatření k jeho stažení z výroby a použití. Naše studie ukazuje na fakt, že řada plastových materiálů je chemickou směsí řady problematických látek, která si zasluhuje pozornost díky rizikům, které pro člověka představují,” vysvětluje autorka studie z Arniky Mgr. Jitka Straková.

Výzkum odhalil, že 17 z 31 testovaných výrobků obsahovalo UV stabilizátory, které jsou známé svými riziky pro zdraví a životní prostředí.

UV stabilizátory, používané ke zvýšení odolnosti plastů vůči působení světla, např. změně barvy nebo zkrácení materiálu, byly nalezeny v různých plastových výrobcích, včetně květináčů, nádobí pro děti, potravinových obalů a cestovních hrnků. Současně se jedná o endokrinní disruptory, které nepříznivě ovlivňují plodnost a prenatální vývoj dětí.

UV stabilizátory nejsou přímo vázány do struktury plastů, a proto se mohou poměrně snadno uvolňovat z plastových výrobků. Několik z nich bylo v posledních desetiletích používáno ve velkém měřítku, čemuž nasvědčují i výsledky studií, které je našly v různých složkách životního prostředí - v odpadních vodách, přírodních tocích, půdě, v tělech vodních živočichů, vzduchu, ale i v prachu domácností a také v mateřském mléce.

Výsledky studie ukazují, že skutečně vážnou otázkou, kterou musíme v souvislosti s platem řešit, není pouze to, jak ho recyklovat, ale jak zabránit rizikům, která s sebou nesou chemické příměsi

plastu, které jsou jeho nedílnou součástí a které se mohou také recyklovat do nových výrobků.

“Proces zakazování těchto látek jak v obalech na potraviny, tak obecně skrze REACH (evropské nařízení umožňující registraci, evaluaci, autorizaci a omezování chemických látek) je zdoluhavý a neefektivní,” říká odbornice Arniky na škodlivé látky ve spotřebním zboží Karolína Brabcová a dodává “proces se týká pouze jednotlivých látek a nevěnujeme tomu, jak tyto látky působí ve směsích, ze kterých se pak uvolňují do potravin a dostávajíme je do těla.”

Studie zdůrazňuje nutnost přijetí mezinárodní smlouvy o plastech, která by řešila rostoucí problém znečištění plastem a toxickými chemickými látkami. Autoři studie proto doporučují:

1. Přijmout mezinárodní smlouvu o plastech, která by řešila rostoucí problém znečištění plasty, včetně znečištění toxickými chemickými látkami.
2. Podpořit bezpečnější udržitelné materiály pro netoxické oběhové hospodářství a vyloučit používání plastů všude tam, kde to není nezbytné.
3. Zákaz používání toxických chemikálií, včetně látek ovlivňujících hormonální systém, v plastech. Jen tak zabráníme zátěži zdraví a životního prostředí během celého životního cyklu plastů od používání až po likvidaci či recyklaci.
4. Zákaz recyklace plastů s obsahem toxických chemikálií.
5. Zákaz vyvážení problematického plastového odpadu do rozvojových zemí.
6. Výrobci plastů musí převzít plnou finanční odpovědnost za své výrobky a jejich dopad při výrobě, používání a likvidaci, a musí zajistit bezpečné nakládání s odpady, aby se vyloučila expozice lidí chemickým látkám.
7. Výrobci plastů musí zveřejnit všechny údaje o chemických látkách používaných a přidávaných do plastů, a to prostřednictvím značení, bezpečnostních listů a databází.

(Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript. , +420 606727942)

Text vznikl za finanční podpory EU LIFE programu (LIFE21-GIE-DE-LIFEChemBee/101074245). Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska projektu Life ChemBee a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie či programu LIFE. Evropská unie ani orgány poskytující dotaci za ně nemohou nést odpovědnost.

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/plastove-prenosne-hrnky-na-kavu-a-sportovni-lahve-obsahuji-latky-negativne-ovlivnujici-hormonalni-system>